

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ
АДМІНІСТРАЦІЇ СЛОБІДСЬКОГО РАЙОНУ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ХАРКІВСЬКА ГІМНАЗІЯ № 46 ІМ. М.В. ЛОМОНОSOVA
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МІСЬКИЙ КОНКУРС УЧНІВСЬКИХ ПРОЕКТІВ

«Харків очима небайдужих дітей»

Номінація «Харків – мої крила»

Проект «Вулиці мого міста»

підготував:

Казарінова Дар'я Андріївна
учениця 6-Б класу
Харківської гімназії № 46 ім. М.В.Ломоносова
Харківської міської ради Харківської області

керівник проекту:

Римар Євгенія Михайлівна
вчитель вищої категорії, старший вчитель
Харківської гімназії № 46
ім. М.В. Ломоносова
Харківської міської ради
Харківської області

Паспорт проекту

АВТОРИ ПРОЕКТУ:
Прізвище, ім'я, по батькові авторів: Казарінова Дар'я Андріївна
Назва навчального закладу: Харківська гімназія № 46 ім. М.В. Ломоносова Харківської міської ради Харківської області
ОПИС ПРОЕКТУ:
Назва проекту: «Вулиці мого міста»
Актуальність теми: дослідження маловідомих, невідомих, сфальсифікованих сторінок минулого, залучення учнівської молоді до дослідження історії, культури рідного краю та спрямування системи навчально-виховної роботи на формування національної самосвідомості підростаючого покоління.
Тип проекту: краєзнавчий
За кінцевим результатом: знайомство учнів з багатогранною історією топографічних назв вулиць рідного міста
За кількістю учасників: груповий За тривалістю : короткотривалий
Керівник проекту: Римар Євгенія Михайлівна
Учасники проекту: учні 6-х класів
Консультанти проекту: (якщо є)
Короткий опис: Дітям пропонувалось : - ознайомитись з історичними топографічними цікавинками рідного міста.

Завдання:

- дослідити історію назви вулиці, на якій ти живеш;
- підготувати разом з батьками питання для конкурсної гри з історії назв вулиць міста Харкова;

Очікуваний результат: Відродження екскурсійно-краєзнавчих освітніх проектів

ВИНИКНЕННЯ МІСТА ХАРКОВА

Найвідоміша легенда про виникнення Харкова пов'язана з Харьком, першим поселенцем, але жодна з відомих варіантів легенд не вказує точний рік заснування Харкова, обмежуючись лише згадкою XVII століття. В оповіданні наведеному в «Путешественныя записки Василья Зуева от С. Петербурга до Херсона в 1781 и 1782 году» автор відносить час заснування Харківського хутору до 1680 року. Легенда про Харька зустрічається в літературних творах уже в XVIII столітті і її можна вважати однією з найперших. Достеменно відомо, що виникнення міста Харкова тісно пов'язано з визвольною війною українського народу проти шляхетської Польщі. Відомо, що приблизно у 1654-1655 роках, рятуючись від тяжкого гніту польських панів, на територію сьогоденного міста прийшла велика група переселенців з Піддніпров'я, які оселилися на піднесеності, де стікалися річки Лопань і Харків (Університетська гірка). Протягом 1656-1659 років жителі побудували дерев'яну фортецю, яка входила в систему укріплень. Кількість населення зростала, фортеця не могла вмістити всіх охочих здобути прихисток і в кінці XVII сторіччя в Харкові почали з'являтися перші вулиці. Частина цих вулиць була шляхами, які вели у різні міста країни. Одна з перших вулиць – Московська – теперішній Московський проспект.

Московський проспект

(Московська вулиця, Старомосковська вулиця, Корсиковська вулиця, вулиця 1-о Травня, проспект Сталіна, Чугуївський тракт, Чугуївське шосе)

Московський проспект – найдовша вулиця Харкова. Проспект простягнувся більш ніж на 18 кілометрів, беручи початок від центральної площі Конституції і закінчуючись за окружною дорогою.

Історія Московського проспекту починається у XVII столітті.

Спочатку це була Московська вулиця, потім – вулиця Першого травня (обидві ділянки – від площі Конституції до Харківської набережної), далі Старо-Московська вулиця, Броненосця «Потемкіна» (обоє – від Харківської набережної до вулиці Академіка Павлова). Також була назва Корсиковської вулиці, від імені власника земельної ділянки (від вулиці Академіка Павлова до проспекту Льва Ландау) і Чугуївського шосе (від проспекту Льва Ландау до кордону Харкова). З 1936 по 1961 рік проспект носив ім'я Сталіна.

Нинішній Московський проспект побудований на болотистій місцевості. У кварталі між проспектом, сучасною вулицею Кооперативною і провулком Короленка знаходилося озеро. Поступово місцевість почали заселяти. За річкою Харків утворився в'їзд – він починався в районі сучасної площі Героїв Небесної Сотні. За в'їздом встановили кам'яні обеліски, за якими на обидві сторони розкинулася Немишлянська приміська слобода з хуторами. Ліворуч від Московської дороги розташовувався вітряний млин і пивоварний завод «Іскра». За слободою знаходилося кладовище.

Окрім цього, по Московській дорозі, біля в'їзду за річкою була побудована ощадна застава від чуми. У період епідемій тут могли залишатися привізники з товаром. Їх селили у спеціальному дворі, де вони жили певний час для перевірки стану здоров'я. Якщо все було в порядку, вони продовжували шлях. З моменту створення в дощову погоду проїхати Московською вулицею було неможливо. З брудом місцева влада боролася за допомогою в'язанок лозин і піску. Уздовж проїзду копали водовідвідні канали, які зміцнювали тином. До всього навесні постійно розливалася річка Харків, заливаючи частини Московської і Старомосковської вулиць. Під час сильних повеней були руйнування будинків, а в 1785 році Харківський міст пішов під воду через повені – довелося терміново зводити новий. Пізніше Московську вулицю мостили каменем разом з цеглою, але пізніше повернулися до звичного фашини і піску.

Конку - прототип сучасних харківських трамваїв - на Московській вулиці заклали в 1883 році. Рух почався від біржі на Миколаївській площі до Кінної вулиці (нині вулиця Богдана Хмельницького), а наступного року - до Кінної площі. Повноцінно упорядковувати Московську вулицю почали в 1837 році. Тоді замостили частину від Харківського моста до Миколаївської площі, з двох сторін проклали тротуари і труби для стоку води. Через три роки тут встановили масляні ліхтарі. До речі, приблизно в ті роки місцеві жителі почали називати вулицю не лише Московською, але і Захарківською - за географічним розташуванням. На початку ХХ століття проспект заасфальтували. У 1930 році побудували міст через залізницю, а до тракторного заводу - лінію трамвая. Так поступово невелика провінційна вулиця стала облаштованим 15-кілометровим проспектом.

ВУЛИЦЯ ГОГОЛЯ

Вулиця отримала назву в 1909 році у зв'язку з сторічним ювілеєм з дня народження М.В.Гоголя. Це найкоротша вулиця міста завдовжки всього 400 метрів. Вона тягнеться від Театральної площі до скверу Перемоги. Свою сучасну назву дістала лише в середині ХХ сторіччя до столітнього ювілею українського письменника Миколи Гоголя. У ХVІІІ столітті вулиця називалася Кокошкінським провулком, а ще пізніше Мало-сумською, оскільки проходить паралельно Сумській вулиці. У 70-х роках ХІХ століття тут кипіли неабиякі пристрасті: народовольці готували замах на царя Олександра ІІ, а коли він не вдався, організували підпільну друкарню. Зараз на огорожі біля костюлу псевдоготичного стилю є художній розпис, який був популярним в 80-90-х рр. минулого століття. Нині вулиця Гоголя – один з красивіших зелених куточків міста

Вулиця Дарвіна

У XIX столітті вулиця Дарвіна називалася на честь садиби художника Куликовського, який тут жив. Пізніше її перейменовують в Губернаторську, оскільки на ній розташовувалася канцелярія губернатора. Після 1920-х років вулицю назвали на честь вченого Чарльза Дарвіна. Її протяжність - близько 700 метрів. Красива архітектура з елементами неоренесансу повертає нас в позаминуле століття. Подейкують, що на цій вулиці і досі у будинку 37 живе онук архітектора - математик Рофе-Бекетов. Свого часу тут мешкали «вершки» суспільства - учені, академіки, художники, режисери, композитори і просто заможні люди. На Дарвіна 37 жили академік-художник М.С. Сомокиш, академік-архітектор О.М. Бекетов. У наші дні це загальновідоме і улюблене місце харків'ян та гостей міста.

Вулиця Римарська

Одна з самих таємничих вулиць міста, під якою знаходяться підземні тунелі - мрія екстримала і дигера. Звідки вони взялися, ніхто точно сказати не може, але багатьом їм вже не одна сотня років. Ми розуміємо, що є підземні катакомби, коли в результаті інтенсивного будівництва над ними руйнується асфальт. Вулиць з назвою Римарська є всього три у світі - у Харкові, Білорусі та Молдові. Вулиця дістала свою назву із-за ремесленників-римарів, які жили в XVII столітті і займалися виробленням шкіри. У XIX столітті тут було училище благородних дівиць. А у РАГСі Шевченківського району на Римарській, 28 співачка Клавдію Шульженко одружилася. На старих табличках будинків по Римарській часто вказано, хто і коли тут жив. Так у будинку 4 жив купець Єгор Урюпін, який тісно спілкувався з українським філософом Григорієм Сковородою, був помічником вченого Василя Каразіна і співзасновником Харківського національного університету.

Вулиця Сумська

Назву вулиця дістала в той час, коли вона була основною дорогою в Суми. Забудова йшла мляво, тому наприкінці XVIII ст. вулиця закінчувалася біля Театральної площі, а далі був земляний вал, який оточував місто. На території сучасного скверу «Молодіжний» стояла кам'яна Мироносицька церква, яка була обнесена огорожею з хмизу. Далі стояв лазарет, усю площу займав цвинтар, який закрили у 1803 році. Цей цвинтар довгий час наводив жах на мешканців, оскільки у склепах, капличках з настанням темряви збиралися безхатченки. Напроти кладовища знаходилась конюшня, яка належала приказу громадського піклування, стояли комори, лавки, де велася торгівля сіном і дьогтем. У першій половині XIX ст. Сумська була сумішню міста з селом, де яскраво проявлялась різниця між злиднями і багатством.

Сьогодні видатним місцем на початку вулиці Сумської - є градусник з годинником 16-ти метрів у довжину. Це улюблене місце харків'ян де призначаються побачення.

По цій вулиці розташована одна з головних пам'яток - Харківський театр опери і балету імені М.Лисенка. Театр будували більше 20 років, але повністю реалізувати проект так і не вдалося.

На Сумській 70, знаходиться галерея «АВЭЖ», представлена експозиція «Музей релігій», а у внутрішньому дворі встановлена двометрова скульптура «Глобус Харкова», на який нанесена карта міста. Щоб карта вдало помістилася на сферу, деякі райони міста зменшили, а деякі збільшили.

Вулиця Пушкінська

Одна з головних вулиць міста. До 1899 року ця вулиця називалася Німецькою, після того, як у 1805 році Міська дума виділила місце для заселення

23 сімей кращих іноземних майстрів ремісничих цехів, виписаних із за кордону засновником Харківського університету В.М. Каразіним, сюди приїхали 23 німецьких професори, які викладали в Харківському університеті. Довжина вулиці - близько 5 кілометрів.

За проектом О. Бекетова на Пушкінській спорудили будівлю харківської медичної громади, на місці якої зараз працює НДІ ім. І.І. Мечникова. У архітектурі споруджень вулиці є присутніми елементи модерну і ренесансу - на фасадах зображені скульптури і барельєфи. У 1914 році, використовуючи східний і романський стилі, була збудована хоральна синагога площею 2067 кв. м., яка є другою за величиною в Європі після будапештської.

Саме по цій вулиці в грудні 1910 року на почав їздити перший трамвай, а майже через сто років, у березні 2009 року міська влада вирішила зняти трамвайні колії. Пушкінська має підземні тунелі і катакомби, які залишаються невивченими досі.

Сучасна вулиця стала зосередженням наукових і навчальних установ.

Вулиця Благовещенська

Після Жовтневого перевороту 1917 року вулиця носила назву німецького філософа і економіста Карла Маркса. Нині їй повернули історичну назву. Вулиця з'явилася в кінці XVIII століття і її відразу заселили заможні люди. На цій вулиці встановили 35 ліхтарів, у той час, як на інших - максимально по шість.

Тут розташовані пам'ятники архітектури : садибний будинок з аркою-воротами, фон Мюнстреру, що належав колезькому секретареві, міська садиба дворян Вільшанських, будівля театру музичної комедії, побудована в 1911 році,

цирк на 5750 місць (найбільший цирк у світі). У 1929 році тут відкрився театр музичної комедії.

Вулиця Клочковська

Дуже жвава восьмикілометрова вулиця. Назву дістала в XVII столітті від слободи Клочкова, що знаходилася уздовж дороги, яка сполучала із слободою Харківську фортецю. Вулиця проходить через лівий берег річки Лопань. Ця частина вулиці постійно залишалася недобудованою і увесь час, після дощів, тут було болото. Тільки після багатьох років боротьби з болотом у 1824 році почали відкриватися торгові крамниці, у 30-х роках були вже кузні і кам'яні торгові лазні, а в 50-х з'явилися житлові будинки. Багато вулиць Харкова мають свою неповторну і захоплюючу історію. Кожен архітектурний пам'ятник на цих вулицях нагадує про минуле, про харків'ян, які жили до нас, будували це місто і милувалися його красою.

Вулиця Садова

Назву «Садова» міняли і повертали цій вулиці три рази. Тут зосереджені п'ять пам'ятників архітектури. Будинок 4 належав різним відомим людям, одним з останніх був племінник Василя Назаровича Каразіна, Іван Іванович Каразін, ботанік і засновник дендропарка в Краснокутську. Будинок 7 побудований в 90-ті рр.. XIX століття в стилі північного модерну - декоративний купол над входом, ліпнина і відкрита веранда. Примітний будинок тим, що в ньому жив лікар-отоларинголог Степан Сурукчи, який розв'язав проблему з голосовими зв'язками співака Федора Шаляпіна, після чого тут збирався бомонд харківської інтелігенції.

Проспект Гагаріна

Вулиця названа на честь першого космонавта Ю.О.Гагаріна в 1961 році. Вона виникла у XVII-XVIII ст., як дорога на місто Зміїв. Зрештою вздовж дороги почали будувати хати і вона перетворилася на вулицю, яку стали називати Зміївською. На початку XVIII ст.. вулиця доходила до Молчанівського провулку і закінчувалася кальним будинком з великим фруктовим садом. Згодом тут було зведено казарми. У 50-х роках XIX ст. Зміївську вулицю продовжувала забудовувати далі на південь. У 1876 році вулицю замостили і вона стала частиною шосе на Зміїв. Нині проспект Гагаріна – одна з найважливіших магістралей Харкова, яка зв'язує аеропорт з центром міста.

Сьогодні на проспекті Гагаріна на кільцевому перехресті за документами «Прозоро» замість клумби планують появу «Світлового фонтану» діаметр якого становитиме 25 метрів.

Сучасний Харків

У Харкові є романтичні назви вулиць - вулиця Кохання у сучасному Немишлянському районі. Є версія, що вулицю так назвав поміщик в XIX столітті. Причиною тому послужила його любов до якоїсь персони, яка проживала в ту пору на цій вулиці.

Сучасний Харків - єдине місто в Україні, що володіє повним комплектом нагород Ради Європи: Дипломом, Почесним Прапором, Таблицею Європи і Призом Європи.

Місто живе повноцінним життям, розбудовується, квітне і має амбітні плани на майбутнє.

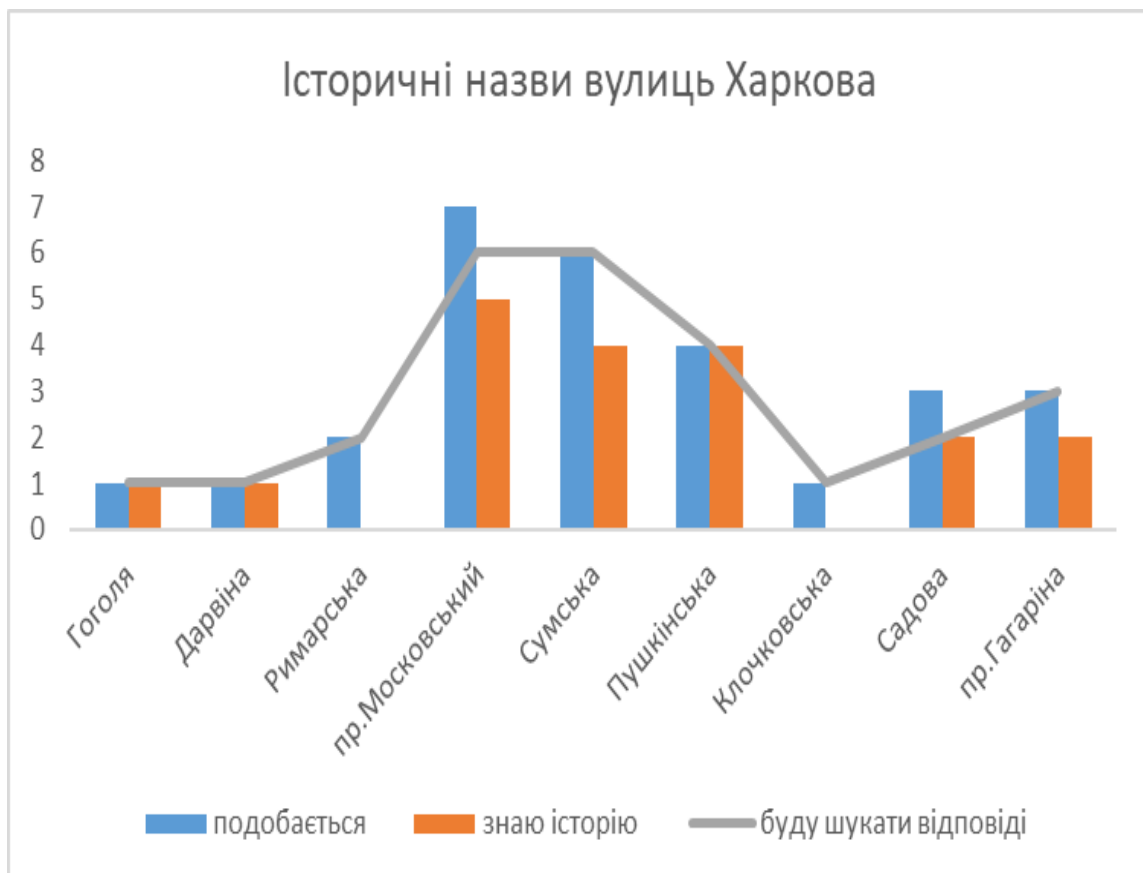
ОПИТУВАННЯ

Питання:

1. Яка з названих вулиць міста Харкова Вам більш до вподоби?
2. Чи знайомі Ви з історією появи вулиці та її назви?
3. Чи будите Ви шукати інформацію про місця, у яких буваєте?

Результати опитування.

Учасниками опитування були мої рідні, знайомі, однокласники – 28 осіб. Результати опитування наведено у таблиці:

Company name

ВУЛИЦІ МОГО МІСТА ХАРКІВ ІСТОРИЧНИЙ

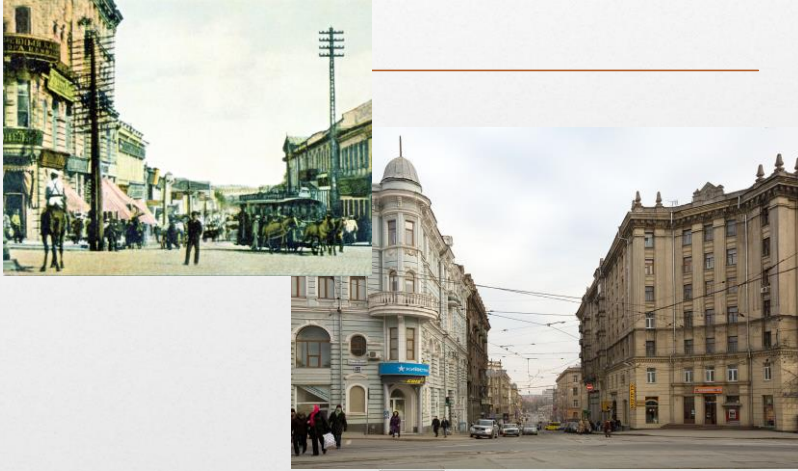

ВУЛИЦЯ ГОГОЛЯ

Автор малюнку Казарінова Д.А.

Московський проспект

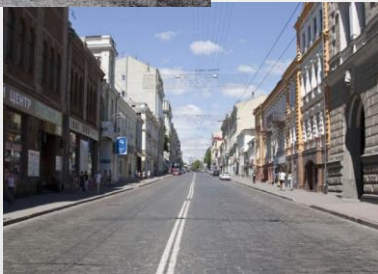
Вулиця Дарвіна

Вулиця Римарська

Вулиця Сумська

Вулиця Пушкінська

Вулиця Благовещенська

Проспект Гагаріна

